

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/148/2021
Identifikačné číslo spisu: 6118221867
Dátum vydania rozhodnutia: 31.05.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Brňák
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:6118221867.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne KOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, so sídlom v Bratislave, Štefanovičova 4, IČO: 00 585 441, proti žalovanému A. S., bývajúcemu v C. C., Z. U. XXXX/X, zastúpenému splnomocnencom URBÁNI & Partners s. r. o. so sídlom v Banskej Bystrici, Skuteckého 17, IČO: 36 646 181, o zaplatenie sumy 4.327,87 Eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 13C/13/2018, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 28. mája 2020 sp. zn. 16Co/140/2019, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 28. mája 2020 sp. zn. 16Co/140/2019 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ď a ľ š i e k o n a n i e .

Odôvodnenie

1. Okresný súd Banská Bystrica (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 14. septembra 2018 č. k. 13C/13/2018-83 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 4.327,87 Eur spolu s 5 % ročným úrokom z omeškania od 16. augusta 2017 až do zaplatenia a povinnosť zaplatiť žalobkyni náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Rozhodol tak s odôvodnením, že boli splnené zákonné predpoklady vzniku nároku žalobkyne na náhradu poistného plnenia, ktoré za neho vyplatila z dôvodu škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla podľa § 12 ods.2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z. z. (v danom prípade z dôvodu vedenia vozidla pod vplyvom návykovej látky).

1.1. Podľa prvoinštančného súdu v konaní bolo preukázané, že v tele žalovaného sa v čase dopravnej nehody nachádzala návyková látka, ktorá ovplyvňuje stav ľudskej psychiky pôsobením na centrálny nervový systém. Samotný vplyv tejto látky na vedenie motorového vozidla žalovaným, ktorý spôsobil dopravnú nehodu, či už negatívny alebo pozitívny, nie je rozhodujúci pre aplikáciu ustanovenia § 12 ods.2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z. z..

2. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalovaného rozsudkom z 28. mája 2020 sp. zn. 16Co/140/2019 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie (§ 387 ods. 1, 2 CSP); a žalobkyni nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania a ostatného dovolacieho konania. Odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie dospel k záveru, že boli splnené podmienky na priznanie regresného nároku žalobkyni podľa § 12 ods. 2 písm. a/, zákona č. 381/2001 Z. z..

2.1. Odvolací súd zdôraznil, že civilnoprávnu zodpovednosť, ktorá je uplatnená v rámci kontradiktórneho procesu, je potrebné chápať širšie ako trestnoprávnu zodpovednosť, ktorú môže uplatňovať svojimi orgánmi len štát v trestnom konaní. Hrozba regresného nároku smeruje aj proti tomu, aby sa škodca nespoliehal, že náhodná udalosť v jeho prípade nenastane alebo ak nastane, bude bez ďalších následkov krytá poistením. Žalovaný nevysvetlil, z čoho v odvolaní vyvodzuje, že bolo nesporné, že škodu nespôsobil úmyselne, keď svoje odvolanie založil iba na tom, že mu v trestnom konaní nebolo preukázané vedenie vozidla pod vplyvom návykovej látky, ale k ďalším okolnostiam dopravnej nehody a súčasne poistnej udalosti sa nevyjadril. Na dôvodnosť žalobného nároku možno usudzovať zo správania žalovaného ako vodiča motorového vozidla, ktorý nespochybnil, že v križovatke nerešpektoval svetelnú signalizáciu, ktorá mu jednoznačne prikazovala nielen dať prednosť inému účastníkovi cestnej premávky, ale táto signalizácia mu prikazovala motorové vozidlo zastaviť a zostať stáť a ďalej motorové vozidlo viedol neprimerane vysokou rýchlosťou, keď namiesto maximálne povolenej rýchlosti 50 km/hod sa pohyboval rýchlosťou 84 km/hod., ktorá mu neumožňovala včas reagovať na vzniknutú dopravnú situáciu. Dôkazom je, že zaviniel dopravnú nehodu, za ktorú bol odsúdený v trestnom konaní. V týchto skutkových súvislostiach je zavádzajúce tvrdenie, že podľa odbornej literatúry užívateľa marihuany môžu tomuto riziku predísť pokiaľ sa niekoľko hodín po užití konope zdržia šoférovania a že zistenie neaktívnych produktov konope nepreukazuje to, že ovplyvnilo psychické a telesné funkcie žalovaného bezprostredne pred vznikom dopravnej nehody, ktorá bola skutkovo dokumentovaná v trestnom konaní, z ktorého okresný súd správne vychádzal.

2.2. Odvolací súd tiež zdôraznil, že zistený spôsob jazdy žalovaného v centre mesta treba bez ohľadu na výkon a výbavu motorového vozidla, ktoré šoféroval alebo čas dopravnej nehody, považovať za bezohľadný a agresívny, zdôvodniteľný aj v súvislosti so zistením zvyškov návykovej látky v tele žalovaného. Žalovaný nevysvetlil ani neospravedlnil zistený spôsob jazdy bezprostredne pred dopravnou nehodou a v trestnom konaní svoju trestnoprávnu zodpovednosť prijal. Žalovaný nevyvrátil zistenie okresného súdu, že viedol motorové vozidlo pod vplyvom návykovej látky, ktorá sa v jeho tele nachádzala bezprostredne po dopravnej nehode.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie podľa § 420 písm. f/ CSP a § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, na základe ktorých žiada napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

3.1. Dovolateľ namieta, že nesprávnym procesným postupom súdov obidvoch nižších inštancií došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces tým, že odvolací súd sa nezaoberal jeho odvolacími argumentami, nezdôvodnil riadne, prečo ním navrhované znalecké dokazovanie odmietnuté prvoinštančným súdom bolo správnym postupom a najmä, nepoukázal na dôkaz, ktorý by odôvodňoval vyhovie žalobe. V konaní bol porušený princíp rovnosti zbraní, keď na jednej strane žalobkyňa, ktorá neprodukovala de facto nič, súd vyhovie vo veci samej, ale jemu napriek procesnému postaveniu a predložením dôkazov popierajúcich regres žalobkyne, súdy nižších inštancií odmietajú vykonať ním navrhovaný dôkaz.

3.2. Dovolateľ mal za to, že žalobkyňa nesplnila dôkazné bremeno preukázania, že viedol motorové vozidlo pri dopravnej nehode pod vplyvom návykovej látky, ktoré dôkazné bremeno zaťažovalo práve procesnú stranu žalobkyne. Žalobkyňa ani v samotnej žalobe nešpecifikuje skutkovo dôležitú okolnosť, a to, na základe čoho dospela k tvrdeniu, že motorové vozidlo viedol pod vplyvom návykovej látky a akej. Vzhľadom vo vzťahu k takto neurčitému tvrdeniu žalobkyne nemohol aplikovať prostriedky procesnej obrany inak, než popretím takéhoto tvrdenia. Svoju obranu v podstate založil na tom, že v trestnom konaní nebol súdený pre ohrozenie pod vplyvom návykovej látky a teda vplyv návykovej látky nebol zistený. V civilnom konaní pred prvoinštančným súdom nebol produkován žiadny dôkaz žalobkyňou a tak jediné dôkazy mohli pochádzať z trestného konania, kde však nebolo zistené, že by bol pod vplyvom návykovej látky. Napriek tomu, že rozporoval, žeby bol pod vplyvom návykovej látky, navrhoval za týmto účelom dokonca i znalecké dokazovanie v základnom konaní, nie je potom známe, ako inak mal plniť svoju procesnú obranu. V tejto súvislosti považuje i odôvodnenie odvolacieho súdu: „V týchto skutkových súvislostiach je zavádzajúce tvrdenie, že podľa odbornej literatúry užívateľa marihuany môžu tomuto riziku predísť pokiaľ sa niekoľko hodín po užití konope zdržia šoférovania a že zistenie neaktívnych produktov konope nepreukazuje to, že ovplyvnilo psychické a telesné funkcie žalovaného bezprostredne pred vznikom dopravnej nehody, ktorá bola skutkovo dokumentovaná v trestnom konaní,

z ktorého okresný súd správne vychádzal." za zavádzajúce, nakoľko pri tomto názore súd nevychádza zo žiadneho dôkazu, odignoroval fakty odbornej literatúry a bez oboznámenia ho s takýmto názorom mu odňal právo na spravodlivý proces. Absolútne bezprávie však predstavuje odôvodnenie, v ktorom odvolací súd dodáva: „... že zistený spôsob jazdy žalovaného v centre mesta treba bez ohľadu na výkon a výbavu motorového vozidla, ktoré šoféroval alebo čas dopravnej nehody, považovať za bezohľadný a agresívny, zdôvodniteľný aj v súvislosti so zistením zvyškov návykovej látky v tele žalovaného.“, kde si odvolací súd domýšľa v rozpore s trestným spisom a zjavne je to výsledok absolútneho popretia zásad civilného procesu založeného na dokazovaní. Odvolací súd napokon nijako nereaguje ani na odvolacie dôvody - nevysvetlil, prečo návrh na vykonanie znaleckého dokazovania neobstál. Podľa dovolateľa je tým daný dovolací dôvod podľa § 420 písm. f/ CSP.

3.3. Dovolateľ tiež poukázal, že i keď z odôvodnenia trestného rozsudku, na ktoré jediné sa žalobkyňa odvoláva, bolo konštatované, že v jeho moči boli nájdené stopy po užití marihuany (avšak nie ovplyvnenie návykovou látkou, keď v danom prípade sa jednalo o dni, nie hodiny, po užití, pričom sa našli výlučne len psychologicky neaktívne produkty konope, známe ako metabolity, ktoré nepreukazujú ovplyvnenie psychických a telesných funkcií. Žiadne ovplyvnenie tak v trestnom konaní zistené nebolo. Zdôraznil, že v prejednávanej veci došlo k nesprávnemu právnomu posúdeniu vo vzťahu k naplneniu skutkovej podstaty § 12 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z. z., teda záveru o tom, že viedol vozidlo pod vplyvom návykovej látky. Podľa dovolateľa je tým daný dovolací dôvod i podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, nakoľko sa v danom prípade jedná o otázku, ktorá v dovolacej praxi najvyššieho súdu nebola riešená. Poukázal, že nie sú mu známe žiadne prípady rozhodovania v takejto veci v spojitosti s naplnením skutkovej podstaty § 12 ods. 2 písm. a/ predmetného zákona.

4. Žalobkyňa sa k podanému dovolaniu nevyjadrila.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie je sčasti prípustné a zároveň aj dôvodné.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

Dovolanie podľa § 420 písm. f/ CSP

7. Žalovaní vyvodzujú prípustnosť svojho dovolania predovšetkým z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, podľa ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že súdy po vykonaní všetkých rozhodných dôkazov a ich vyhodnotení zistia riadne skutkový stav a po správnom výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo že by boli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a tým aj podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04).

8.1. K porušeniu tohto práva tak môže dôjsť aj tým, že nižšie súdy nezaujmu žiadne stanovisko k predloženým rozhodnutiam ústavného súdu či najvyššieho súdu, alebo že zistenie skutkového stavu je prima facie natoľko chybné (svojvoľné), že by k nemu súd pri rešpektovaní základných zásad hodnotenia vykonaných dôkazov nemohol nikdy dospieť - ide o tzv. extrémny rozpor medzi vykonanými dôkazmi a skutkovými zisteniami (porov. I. ÚS 6/2018), alebo tým, že prijaté právne závery sú v extrémnom nesúlade s vykonanými skutkovými zisteniami resp. že z nich v žiadnej možnej interpretácii súdneho rozhodnutia nevyplývajú (porov. I. ÚS 243/07), alebo ak je výklad a použitie príslušných zákonných ustanovení v rozpore s princípmi ústavnosti a spravodlivosti.

8.2. V takýchto prípadoch podstatou dovolacieho prieskumu nie je prehodnocovanie skutkového stavu dovolacím súdom, ale kontrola postupu súdov oboch nižších inštancií pri procese jeho zisťovania a

vyhodnocovania. Otázka, či súd pri zisťovaní a vyhodnocovaní skutkového stavu rešpektoval ústavnoprocenčné zásady, je otázkou procesnoprávnou, ktorá ako taká môže byť prezentovaná dovolaciemu súdu v podanom dovolaní ako prípustný a dovolený dovolací dôvod podľa Civilného sporového poriadku. Zároveň je potrebné dodať, že nesprávne zistenie skutkového stavu veci má totiž, ak súd aplikuje dôkladne hmotné právo, vždy vplyv na nesprávne právne posúdenie skutku, a preto takéto rozhodnutie súdu súčasne spočíva aj v nesprávnom právnom posúdení veci (porov. I. ÚS 6/2018, 4Cdo/88/2019).

9. Najvyšší súd na úvod pripomína, že jedným zo základných atribútov právneho štátu a medzi jeho základné hodnoty patrí neodmysliteľne princíp právnej istoty (čl. 1 ods. 1 ústavy), ktorej neopomenuteľnou súčasťou je aj dôvera jednotlivca v rozhodovaciu činnosť súdov.

10. Súčasťou obsahu práva na spravodlivé súdne konanie je aj právo strany sporu na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne odpovie na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany (§ 387 ods. 3 CSP). Nerešpektovanie tohto kogentného ustanovenia nesporne zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania (4Cdo/125/2019).

10.1. Dodržiavanie povinnosti odôvodniť rozhodnutie má zaručiť transparentnosť a kontrolovateľnosť rozhodnutí súdov, a tak vylúčiť svojvoľu v tomto procese. V právnom štáte by nemali vzniknúť pochybnosti, či sa súd s určitou, druhou stranou výslovne prezentovanou otázkou zaoberal, či nie; odpoveď by mala byť zrejmá z odôvodnenia súdneho rozhodnutia.

10.2. Vychádzajúc z uvedeného najvyšší súd dospel k záveru, že krajský súd v napadnutom rozsudku nezohľadnil citované východiská ochrany práva na spravodlivý proces, preto jeho prístup pri rozhodovaní o podanom odvolaní žalovaného proti rozsudku okresného súdu nemožno hodnotiť inak ako taký, ktorý odporuje obsahu základných práv zaručených v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Krajský súd totiž na námietky žalovaného ohľadne nevykonania ním navrhovaného znaleckého dokazovania prvoinštančným súdom v odôvodnení napadnutého rozhodnutia vôbec nereagoval, nereagoval ani na zásadnú námietku žalovaného o nesprávnych skutkových zisteniach prvoinštančným súdom vykonaných dokazovaním, podľa ktorých možné predchádzajúce užitie marihuany zistené z moču len z neaktívnych metabolidov nemajúcich podľa dovolateľa vplyv na osobu tak ako to predpokladá zákon č. 139/1998 Z. z. (pozri i odvolanie žalovaného), spôsobuje vedenie vozidla pod vplyvom návykovej látky, bez jediného dôkazu na takýto záver a bez akéhokoľvek vysvetlenia, prečo dané námietky nepovažoval pre danú vec za relevantné a prečo bolo odmietnuté ním navrhované dokazovanie znaleckým posudkom, ktoré by zodpovedalo či i neaktívne metabolity THC, ktoré boli u neho zistené v čase škodovej udalosti boli spôsobilé ovplyvniť a či skutočne ovplyvnili jeho psychické a telesné funkcie v čase poistnej udalosti (t. j. tak ako to predpokladá § 2 ods. 2 zákona č. 139/1998 Z. z., pozn.). Najvyšší súd v tejto súvislosti pripomína, že vo svojich rozhodnutiach viackrát dospel k právnenému záveru, že i nevykonanie navrhovaného dôkazu, ktorý by mohol mať vplyv na posúdenie skutkového stavu, ktorý z doteraz vykonaných dôkazov nemožno bezpečne ustáliť, možno kvalifikovať ako porušenie práva na spravodlivé súdne konanie (napr. sp. zn. 4Cdo/100/2018, 5Cdo/202/2018), čo bližšie rozvedie ďalej. Krajský súd pritom uviedol len to, že: „... žalovaný odvolanie založil iba na tom, že mu v trestnom konaní nebolo preukázané vedenie vozidla pod vplyvom návykovej látky, ale k ďalším okolnostiam dopravnej nehody a súčasne poistnej udalosti sa nevyjadril.“, a tiež že: „... je zavádzajúce tvrdenie, že podľa odbornej literatúry užívatelia marihuany môžu tomuto riziku predísť pokiaľ sa niekoľko hodín po užití konope zdržia šoférovania a že zistenie neaktívnych produktov konope nepreukazuje to, že ovplyvnilo psychické a telesné funkcie žalovaného bezprostredne pred vznikom dopravnej nehody, ktorá bola skutkovo dokumentovaná v trestnom konaní, z ktorého okresný súd správne vychádzal.“, čím nielenže nedal odpoveď na odvolaciu argumentáciu žalovaného, tento záver krajský súd ani ničím nepodložil. Krajský súd nezdôvodnil a neobjasnil ani dedukciu spôsobu jazdy žalovaného, ktorú jazdu bez ohľadu na výkon a výbavu motorového vozidla alebo čas dopravnej nehody považoval za bezohľadnú a agresívnu, čo pripisoval výlučne zisteniu zvyškov návykovej látky v tele žalovaného, čím sa prvoinštančný súd vôbec nezaoberal.

10.3. Nakoľko z hľadiska ústavnosti (zákonnosti) odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu nemôže obstať, nezostalo najvyššiemu súdu, než len uzavrieť, že krajský súd porušil pravidlo fair procesu, keď nerešpektoval vyššie uvedené základné práva žalovaného na legitímne očakávanie podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k dohovoru a v dôsledku toho mu neposkytol ochranu jeho práva na súdnu

ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

11. Podľa konštantnej judikatúry najvyššieho súdu nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP paušálne tvrdenie o nedostatočne zistenom skutkovom stave, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 8Cdo/187/2017). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky posudzoval ústavný súd napríklad v uznesení sp. zn. II. ÚS 465/2017, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti. Na druhej strane ústavný súd vo svojich rozhodnutiach tiež vyslovil názor, že nevykonanie navrhovaného dôkazu, ktorý by mohol mať vplyv na posúdenie skutkového stavu, ktorý z doteraz vykonaných dôkazov nemožno bezpečne ustáliť, možno kvalifikovať ako porušenie práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR (III. ÚS 332/09). Zásadám spravodlivého procesu v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane základných ľudských práv a slobôd totiž zodpovedá požiadavka, aby súdmi konštatované skutkové zistenia a prijaté právne závery boli riadne (dostatočne) a zrozumiteľne (logicky) odôvodnené.

12. V práve na spravodlivý proces obsiahnutá zásada „rovnosti zbraní“ v civilnom súdnom konaní (čl. 47 ods. 3 ústavy, čl. 6 ods. 1 CSP) všeobecne zahŕňa tiež rovnosť bremien, ktoré sú na strany sporu kladené a ktoré nesmú byť neprimerané, t. j. aby každá zo strán sporu mohla obhajovať svoju vec za podmienok, ktoré ju, z pohľadu konania ako celku, podstatným spôsobom neznevýhodňujú vzhľadom k protistrane. Cieľom zásady rovnosti zbraní, či príležitosti je potom dosiahnutie spravodlivej rovnováhy medzi stranami sporu. Tento všeobecný princíp rovnosti strán sporu je potom nutné premietnuť aj do realizácie dokazovania, či otázok dôkazného bremena v rovine konkrétneho súdneho sporu v zmysle zásad spravodlivého procesu.

13. Tvorba právnych pravidiel nie je pochopiteľne úlohou súdov, ale zákonodarcu. Pravidlá delenia dôkazného bremena vytvárajú určitý systém. Jeho jadrom je základné pravidlo, podľa ktorého je každá strana sporu zaťažená dôkazným bremenom a bremenom tvrdenia ohľadne skutkových znakov jej priaznivej právnej normy (platí tzv. teória analýzy noriem). Žalobkyňa je tak zaťažená dôkazným bremenom ohľadne znakov skutkovej podstaty nárokovej právnej normy (v tomto prípade ustanovenia § 12 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z. z. upravujúcej náhradu vyplateného poistného plnenia poisťovateľom z dôvodu škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla, ak poistený spôsobil škodu pod vplyvom návykovej látky).

14. Z prvoinštančného rozsudku vyplýva, že: „...v zmysle tejto prílohy (prílohy zákona č. 139/1998 Z. z. o omamných látkach, psychotropných látkach a prípravkoch, pozn.) medzi psychotropné látky patrí aj THC chemicky tetrahydrokanabinol ako látka, ktorá je schopná ovplyvniť stav ľudskej psychiky pôsobením na centrálny nervový systém aj keď s menej závažnými zdravotnými a psychosociálnymi následkami. ...u žalovaného bola dokázaná tá skutočnosť, že v jeho tele v čase dopravnej nehody sa nachádzala návyková látka, teda látka, ktorá ovplyvňuje stav ľudskej psychiky pôsobením na centrálny nervový systém a teda je možné konštatovať, že žalovaný bol pod vplyvom tejto návykovej látky“. V podanom odvolaní proti prvoinštančnému rozsudku žalovaný okrem iného namietal, že prvoinštančný súd nevykonaním ním navrhovaného znaleckého dokazovania na posúdenie, či i neaktívne metabolity THC, iba ktoré boli u neho zistené v čase škodovej udalosti, boli spôsobilé ovplyvniť jeho psychické a telesné funkcie, t. j. či i neaktívne metabolity THC sú omamnou, resp. návykovou látkou podľa § 2 ods. a 2 zákona č. 139/1998 Z. z.. Vzhľadom k tomu, že prvoinštančný súd mal za to, že v danej veci je dostatočným spôsobom preukázaný skutkový stav vykonaným dokazovaním, návrh žalovaného na vykonanie dôkazu znaleckým posudkom považoval za nadbytočný.

15. V súlade s vyššie uvedenou judikatúrou ústavného súdu (bod 12) dovolací súd už v uznesení zo 16. mája 2019 sp. zn. 4Cdo/100/2018 poukázal na to, že procesnému právu účastníka navrhovať dôkazy zodpovedá povinnosť súdu nielen o vznesených návrhoch (a dôkazoch) rozhodnúť, ale tiež, pokiaľ im nevyhoví, vo svojom rozhodnutí odôvodniť, prečo a z akých dôvodov tak neurobil. Nevyhovenie dôkaznému návrhu strany sporu možno odôvodniť len tromi dôvodmi. Prvým je argument, podľa ktorého tvrdená skutočnosť, ktorú má navrhnutý dôkaz overiť alebo vyvrátiť, je bez relevantnej

súvislosti s predmetom konania. Ďalším je argument, podľa ktorého dôkaz neoverí/nevyvráti tvrdenú skutočnosť, čiže vo väzbe na toto tvrdenie nedisponuje vypovedacou potenciou. Nakoniec tretím argumentom je nadbytočnosť dôkazu, t. j. argument, podľa ktorého určité tvrdenie, ku ktorému overeniu alebo vyvráteniu je dôkaz navrhovaný, bolo už doterajším konaním bez dôvodných pochybností overené alebo vyvrátené. Ak tieto dôvody zistené neboli, súd postupuje v rozpore s čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, ktoré garantujú pre stranu sporu ústavné právo na spravodlivý proces, čiže táto dôkazná vada (tzv. opomenuté dôkazy) takmer vždy založí nielen nepreskúmateľnosť vydaného rozhodnutia pre nedostatok dôvodov, ale súčasne tiež jeho protiústavnosť (5Cdo/151/2019).

16. I keď prvoinštančný súd v odôvodnení konštatoval, že podľa prílohy zákona č. 139/1998 Z. z. o omamných látkach, psychotropných látkach a prípravkoch medzi psychotropné látky patrí aj THC chemicky tetrahydrokanabinol ako látka, ktorá je schopná ovplyvniť stav ľudskej psychiky pôsobením na centrálny nervový systém aj keď s menej závažnými zdravotnými a psychosociálnymi následkami, na strane druhej ale žalovaný namietal, že v jeho prípade boli zistené „len“ neaktívne metabolity THC, o ktorých tvrdí, že nie sú schopné ovplyvniť psychiku, na preukázanie ktorej skutočnosti navrhol vykonať navrhnutý dôkaz, ktorý prvoinštančný súd odmietol bez náležitého vysvetlenia, odvolací súd vysvetlenie nepodal vôbec, z čoho možno uzavrieť, že ak sa nižšie súdy odmietli zaoberať dôkazom navrhnutým žalovanou stranou, smerujúcim podľa jej názoru k preukázaniu pravdivosti o tom, či k vedeniu motorového vozidla žalovaným došlo pod vplyvom návykovej látky, potom rezignovali na svoju funkciu objektívneho arbitra sporu a na základe neprimeraného formalizmu v procese zisťovania skutkového stavu odmietli spravodlivosť (denegatio iustitiae).

17. So zreteľom na vyššie uvedenú zmätočnosť nižších súdnych rozhodnutí dovolací súd nepristúpil k posúdeniu opodstatnenosti argumentácie žalovanej týkajúcej sa nesprávneho právneho posúdenia veci. Postupoval v súlade s rozhodovacou praxou dovolacieho súdu, ktorá sa ustálila na názore, že v prípade dôvodne namietanej vady zmätočnosti ide o procesnú nesprávnosť, pri ktorej je predčasné podrobiť napadnuté rozhodnutie meritórnemu dovolaciemu prieskumu (1Cdo/166/2017, 2Cdo/88/2017, 3Cdo/146/2018, 4Cdo/191/2018, 5Cdo/29/2016, 7Cdo/191/2019, 8Cdo/70/2017).

18. Z uvedeného vyplýva, že bol naplnený dovolací dôvod podľa § 420 písm. f/ CSP, preto najvyšší súd rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie s tým, že vyslovený právny záver je preň záväzný, pričom v novom rozhodnutí rozhodne aj o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 449 ods. 1, § 453 ods. 3 a § 455 CSP).

19. Obiter dictum (výlučne pre účely ďalšieho konania) najvyšší súd dáva do pozornosti odvolacieho súdu, že je pre neho udivujúce, že napadnutý rozsudok krajského súdu (tým i jeho odôvodnenie) je založený na posudzovaní uplatneného nároku podľa skutkovej podstaty § 12 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z. z. upravujúcej náhradu vyplatenej poistnej plnenia poisťovateľom z dôvodu škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla, ak poistený spôsobil škodu úmyselne, i keď prvoinštančný súd (v súlade so žalobou), tým i žalovaný ako odvolateľ sa zaoberali nárokom žalobkyne ako regresného nároku vo vzťahu k skutkovej podstate cit. zákonného ustanovenia predpokladajúcej vedenie motorového vozidla žalovaným pod vplyvom návykovej látky. Výplýva to zo strohého odôvodnenia napadnutého rozsudku, v ktorom krajský súd žalovaného kritizuje, že nevysvetlil, z čoho v odvolaní vyvodzuje, že bolo nesporné to, že škodu nespôsobil úmyselne, keď svoje odvolanie založil iba na tom, že mu v trestnom konaní nebolo preukázané vedenie vozidla pod vplyvom návykovej látky (ktoré zistenia ale v konaní nevyvrátil), ale k ďalším okolnostiam dopravnej nehody a súčasne k poistnej udalosti sa nevyjadril. Dôvodnosť žalobného nároku usudzoval zo správania žalovaného ako vodiča motorového vozidla, ktorý nespochybnil, že v križovatke nerešpektoval svetelnú signalizáciu, ktorá mu jednoznačne prikazovala nielen dať prednosť inému účastníkovi cestnej premávky, ale táto signalizácia mu prikazovala motorové vozidlo zastaviť a zostať stáť a ďalej motorové vozidlo viedol neprimerane vysokou rýchlosťou, keď namiesto maximálne povolenej rýchlosti 50 km/hod sa pohyboval rýchlosťou 84 km/hod., ktorá mu neumožňovala včas reagovať na vzniknutú dopravnú situáciu. Zistený spôsob jazdy žalovaného v centre mesta bez ohľadu na výkon a výbavu motorového vozidla, ktoré šoféroval alebo čas dopravnej nehody, považoval za bezohľadný a agresívny, zdôvodniteľný aj v súvislosti so zistením

zvýškov návykovej látky v tele žalovaného. Žalovanému vytkol, že nevysvetlil ani neospravedlnil zistený spôsob jazdy bezprostredne pred dopravnou nehodou a v trestnom konaní svoju trestnoprávnu zodpovednosť prijal.

19.1. Z pohľadu výsledkov konania na súde prvej inštancie potom odvolací súd založil svoje rozhodnutie „nečakane“ a nepredvídateľne na iných („nových“) dôvodoch, než súd prvej inštancie, pričom žalovaný v danej procesnej situácii nemal možnosť namietat' správnosť „nového“ právneho názoru zaujatého až v odvolacom konaní. O nepredvídateľné a prekvapivé rozhodnutie ide totiž tiež i vtedy, keď odvolací súd („nečakane“) založí svoje rozhodnutie na iných právnych záveroch ako súd prvej inštancie (daný prípad), pričom strana (účastník konania) proti týmto iným (odlišným) právnym záverom odvolacieho súdu, nemá možnosť vyjadrovať sa, právne argumentovať, prípadne predkladať nové dôkazy, ktoré sa z hľadiska doterajších právnych záverov súdu prvej inštancie nejavili ako významné.

19.2. Preto pokiaľ za tohto stavu odvolací súd bez postupu podľa § 382 CSP založil dôvodnosť nároku žalobkyne na naplnení skutkovej podstaty § 12 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z. z. upravujúcej náhradu vyplateného poistného plnenia poisťovateľom z dôvodu škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla tým, že žalovaný (poistený) spôsobil škodu úmyselne, i týmto procesným postupom došlo k odňatiu žalovanému možnosť konať pred súdom v zmysle § 420 písm. f/ CSP (porovnaj s R 33/2011).

20. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.